

Folium officiale Dioecesis Lavantinae.

Cerkveni zaukaznik za Lavantinsko škofijo.

Kirchliches Verordnungsblatt für die Lavanter Diözese.

Inhalt. 23. Postni pastirski list o predragoceni krvi Kristusovi v krvavem letu 1916. — 24. Diözesan-Nachrichten.

23.

Postni pastirski list o predragoceni krvi Kristusovi v krvavem letu 1916.

MILAE,

po božji milosti in usmiljenosti knezoškof Lavantinski,
sporoči častivrednim dušnim pastirjem in vsem ljubim vernikom svoje škofije
pozdrav, blagoslov in vse dobro v imenu Jezusovem!

Gratia vobis et pax a Iesu Christo, qui dilexit nos et lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo! — Milost vam in mir od Jezusa Kristusa, ki nas je ljubil in nas je opral od naših grehov v svoji krvi! (Skr. razod. 1, 4. 5).

V Gospodu ljubljani verniki!

Vedno še stojimo v znamenju najbolj krvave vojske vseh dosedanjih vojsk človeškega rodu. Bližnji preresni postni čas bo drugi čas trpljenja Gospodovega, ki bo ostal za vso prihodnost zaznamenovan s potoki krvi in solz v grozni svetovni vojski.

V tej usodepolni dobi, ki terja toliko bridkih in bolečih žrtev, ne rečem na denarju in premoženju, na trudih in skrbeh, marveč na krvi in življenju, na zdravju in moči, sem sklenil, v svojem letošnjem velikonočnem listu govoriti o visoki in veličastni kupni in rešilni ceni naših neumrljivih duš. Na svojih kanoniških obiskova-

njih in birmskih potovanjih sem že večkaterekrat pridigoval o najdragocenejši Krvi in sem bil pri tem vselej globoko ganjen sam in so bili močno presunjeni moji ljubi poslušalci. Neizmerna vrednost in nedosežna častljivost božje krvi našega Gospoda Jezusa Kristusa sta pretresli naša srca, pa sta nas genili do solz žalosti in solz veselja.

Zlasti pa me je nagnilo in pridobilo za rečeni sklep krasno pismo, ki so ga sveti oče papež Benedikt XV. pisali dne 20. julija preteklega vojnega leta 1915 Hiacintu Petroni, generalu ali vrhovnemu predstojniku družbe misijonarjev od dragocene Krvi. Med drugim pravijo tam: „Popolnoma nemo-goče je, imeti tukaj na zemlji stalen mir, ako ni utemeljen na Njem, po katerem je Oče vse med seboj spravil, ker je po njegovi krvi na križu vsemu, kar je na zemlji in kar je v nebesih, vrnil mir . . . Nikdar se torej ne utrudite in razširjajte vedno bolj pobožnost do božje Krvi v vzveličanje duš in vboljšanje človeške družbe!“

Zares! Kateri predmet bi bil med neslišano krvavo in nehati ne hotečo vojsko narodov v svetem pasijonskem času ali v času trpljenja Gospodovega vrednejši, primernejši in vzveličavnejši, da se pobožno premišluje, kakor je najdražja kri, ki jo je Jezus Kristus do zadnje kaplje prelil za našo spravo in naše odrešenje, za naše vzveličanje in naš mir? Vrhutega sta bridko trpljenje in grenka smrt božjega Gospoda in Vzveličarja izredno blagoslovljena snov premišljevanja za štiridesetdansko dobo pokore in poboljšanja, za dobo spoznanja samega sebe, odvrnjenja od sveta in obrnjenja k Bogu stvarniku, odrešeniku in posvečevalcu. Zatorej sem obravnaval že v večkaterih pastirskih listih prizore iz skrivnosti polnega trpljenja Gospodovega. Tako sem vam pisal o sramotnem izdajstvu Judeževem, o pretresljivem umivanju nog, o čudoviti zadnji večerji, o Jagnjetu božjem, o božjem Pelikanu in božji Ribi, o križu poklica, o sedmerih bolečinah deviške Matere božje in o častitem vstajenju križanega Vzveličarja.

S pričujočim postnim pastirskim listom bi iz srca rad vse svoje ljubljene škofljane v teh prežalostnih vojnih dnevih, v katerih krvavi in izkrvavi na milijone ljudi, prav vzveličavno potolažil in okrepčal, bi jih rad izpodbudil k neomahljivi stanovitnosti v dobrem, pa bi jih rad stalno utrdil ter osrčil v voljnem in vdanem prenašanju vseh težav, bolečin in nadlog, ki jih povzročuje in s seboj prinaša pregrozna svetovna vojska. V času, ki terja od nas krvni davek, moramo vsi ohraniti mirno kri. K temu nas bo gotovo močno nagibala in neustavljivo izpodbujala presveta kri Kristusova, ki jo hočemo prav prisrčno častiti, prehvaležno poveličevati in najponižneje moliti. Slavni ustanovitelj misijonarjev od predragocene Krvi, blaženim prišteti Gašpar del Buffalo, je nekoč dejal ganjenega srca: „Tisoč jezikov bi želel imeti, da bi napolnil sleherno srce z ljubeznijo do najdražje Krvi, in nič ne želim iskreneje, kakor da bi duša bila vedno bolj in bolj od nje prešinjena.“

To želim tudi jaz in to želijo gotovo tudi vsi moji duhovniki in vsi blagi škofljani. In tako začnem svoje nadpastirsko pismo z blago željo ljubljenca Jezusovega v njegovem skrivnem razodetju: Blagor mu, kdor bere in sliši besede tega prerokovanja in dopolni, kar je v njem pisano! Milost vam in mir od njega, ki je in ki je bil in ki bo prišel... od Jezusa Kristusa, ki je poglavar nad kralji zemlje, ki nas je ljubil in opral od naših grehov v svoji krvi! (Skr. razod. 1, 3—5).

Predragi v Kristusu Gospodu!

Kaj je tedaj predmet milosti polne požnostni do predragocene Krvi? Predmet je kri Bogačloveka Jezusa Kristusa. To je tista kri, ki je del njegovega častitljivega človečanstva, tista kri, ki je bila pri njegovem trpljenju prelita in pri vstajenju v poveličanem stanju zopet združena z njegovim telesom. To je tista presveta kri, ki se še zdaj v nebesih pretaka v njegovem častitljivem telesu in ki se na zemlji nahaja pri sveti maši po posvečenju vina v kelihu in ki je pričujoča v najsvetejšem Zakramentu altarja v tabernakelju. Ta kri ni ločena od božje osebe Gospodove, marveč je živa in obenem z ostalimi deli človečanstva ter z božjo naravo najtesneje združena z drugo božjo Osebo.

Dragocena kri je kot del človečanstva Kristusovega že vsega češčenja vredna. Njeno častitljivost pomnožuje še to, da se ona v svetem Pismu imenuje cena odrešenja in pravna daritev za grehe ljudi, kakor bom to pozneje še pobliže pojasnil. Dogmatski ali verski vzrok pa, tako trdi učeni jezuit Hieronim Noldin, zakaj da ji gre najvišje češčenje, cultus latrae, moljenje v pravem in resničnem pomenu kakor svetemu rešnjemu Telesu, je njena združitev z božanstvom. Po nauku sv. očetov in katoliških bogoslovcev je sveta kri Gospodova nepo-

sredno združena z drugo božjo Osebo.¹ Po nauku Tridentinskega zbora (sej. XIII. pogl. 3) je namreč kri Gospodova, ki je pričujoča v Zakramentu pod podobo vina, ravno tako del njegove človeške nature, kakor meso, ki je pričujoče pod podobo kruha. Če je potemtakem Sin božji privzel in s seboj združil človeško naravo, tedaj so njeni deli sami ob sebi enako združeni z drugo osebo presvete Trojice.

Iz tega hypostatiškega ali osebnega združenja najdražje krvi z božjo osebo Gospodovo izhaja vsa velikost in čast, izvira vsa pomenljivost, vzvišenost in svetost predmeta bogoljubne pobožnosti do najdražje Krvi. O tej pobožnosti bom govoril pozneje, da se zdaj mimogrede ozrem na zgodovino tega milosti polnega češčenja v naši Cerkvi.² Pobožnost

¹ Iosephus Müller S. I., Verbum immediate etiam sanguinem assumpsit. (De Verbo incarnato. Oeniponte, 1904. Pag. 248. Thes. 15).

² H globljemu spoznanju našega imenitnega predmeta morejo med drugimi služiti ti le pripomočki:

Leta 1848 kot škof mesta Norcia umrli Bonani je sestavil spis, ki ga je priobčil častitljivi Vincencij M. Strambi in ki je pod naslovom „Der Monat Julius dem kostbaren Blute geweiht“ izšel na nemško prestavljen v Regensburgu leta 1872 že v peti izdaji. — P. Hier. Noldin S. I., Kostbares Blut. (Wetzer und Welte's Kirchenlexikon. Freiburg im Br., 1883. Zv. II. st. 926 do 933). — Franz Schmid, Dogmatische Gesichtspunkte über die Verehrung des kostb. Blutes. (Priester-Konferenz-Blatt. Brixen, 1891. Str. 33. 65). — Richard F. Clarke S. J., Das kostbare Blut. Kurze Betrachtungen für den Monat Juli. Salzburg, 1896. — Fr. Schroeder, Das kostbare Blut, der Preis unserer Erlösung. Münster in W., 1897. Mala 8°. Strani 51. — Die Verehrung des kostbaren Blutes. (Tabernakelwacht. Monatsblätter zum Preise des allerheiligsten Altars-Sakramentes. Dülmen in W., 1897. Str. 290—298). — Moritz Meschler S. I., Das Fest des kostbaren Blutes Jesu. (Das katholische Kirchenjahr. 2. Aufl. Freiburg im Breisgau. 1905. Str. 90—101). — Dr. Cölestin Wolfgruber, Das Fest des allerkostbarsten Blutes. Vier Predigten für die Sonntage im Juli. (Blätter für Kanzelberedsamkeit. Wien, 1908. Str. 411 nsl). — K. W. Friedrich, Das Blut des Lammes. Das große Rettungsmittel unserer Zeit. Mergentheim an der Tauber, 1916. Mala 8°. Strani 40.

do predragocene krvi ima pač svoj začetek zlasti v odprtju strani Jezusove na križu, katero opisuje sv. evangelist Janez tako le: Eden vojakov je s sulico odprl njegovo stran, in brž je tekla kri in voda iz nje. (Jan. 19, 34). Po pobožnem izročilu je bila desna stran, ki jo je silni sunek predrl tja noter do srca. Nastala je potemtakem globoka in široka rana tako, da je obilno tekla kri, ki se strdi še le nekako štiri ure po smrti, in je lila po ranjenem telesu in kapljala s križa dol na zemljo ter jo rdečila.

Kaj čuda, če se je tu začelo češčenje predragocene Krvi? Preblažena Devica je bila pač prva častilka in molilka božje Krvi. S svetim strahom in z nežno skrbjo je Mati božja med krvavimi solzami premišljevala, zbirala in častila kri in vodo, ki sta tekli s križa doli na skalo gore Kalvarije!

Po vabljevem vzgledu Marije in Jeruzalemskih pobožnih žen so bili potem apostoli goreči častilci presvete krvi svojega preljubljenega Učenika in Gospoda. Ni se čuditi, da se v svetih knjigah novega zakona tolikokrat ponavlja govor o krvi Kristusovi. Sv. evangelist Janez nam poroča obljubo Gospodovo, da bo dal svoje telo in svojo kri odrešenim v jed in pijačo. (Jan. 6, 54 do 57). Sv. evangelisti Matevž, Marko in Lukež izpričujejo obenem s sv. Pavlom (I. Kor. 11, 23—26) sveto velikonočno večerjo, pri kateri je božji Vzveličar izpremenil kruh v svoje telo in vino v kelihu v svojo kri ter je oboje dal učencem.

Ljubljenec Jezusov pripomni v svojem prvem katoliškem listu, da nas kri Jezusa Kristusa očiščuje od vsega greha. In zopet zatrjuje: Hic est, ta je, ki je prišel z vodo in s krvjo, Jezus Kristus, ne le v vodi, ampak v vodi in krvi. (I. Jan. 1, 7; 5, 6). Največkrat govori sv. Janez o predragoceni Krvi v svojem skrivnem razodetju. Že v napisu skrivnostne knjige kliče slovesno: „Milost vam in mir od njega, ki je

in ki je bil in ki bo prišel . . od Jezusa Kristusa, ki je zvesti pričevalec, prvorojeni iz mrtvih in poglavar nad kralji zemlje, ki nas je ljubil in opral od naših grehov v svoji krvi!“ (Skr. razod. 1, 4 nsl). In pred Jagnjetom božjim v nebesih je slišal štiriindvajsete starejšine peti novo pesem in klicati: „Vreden si, Gospod, vzeti knjigo in odpreti njene pečate: zakaj umorjen si bil in si nas Bogu odrešil s svojo krvjo iz vseh rodov in jezikov ter ljudstev in narodov.“ (Skr. razod. 5, 9). In veliki videc na Patmu je v svojem zamaknjenju videl izvoljene v belih oblačilih, „ki so tisti, kateri so prišli iz velike nadloge in so oprali svoja oblačila ter jih obelili v krvi Jagnjetovi.“ (Skr. razod. 7, 14).

In izvoljeni apokaliptik je v svoji zamaknjenosti slišal veliki glas veselja v nebesih, ko je bil premagan satan zavoljo krvi Jagnjetove. (Skr. razod. 12, 11). In on je videl belega konja in tisti, ki je sedel na njem, je imenovan Zvesti in Resnični ter sodi in in se vojskuje po pravici. Oblečen je bil v oblačilo s krvjo pokropljeno. (Skr. razod. 19, 11. 13). O bodi vendar ta jezdec, Zvesti in Resnični, sodeč in vojskujoč se po pravici, vselej naš vodnik in zmagovalec! — V sklepnem poglavju kliče slavni prerok nove zaveze navdušeno: Beati, blagor jim, kateri operejo svoja oblačila v krvi Jagnjetovi! (Skr. razod. 22, 14).

Sv. Lukež, zdravnik, omenja bolečin polno Gospodovo prelivanje Krvi v oljiskem vrtu Gethsemani. In njegov pot je bil kakor krvave kaplje tekoča na zemljo. (Luk. 22, 44). Zavsem navadno štejejo sedem prelivanj krvi Vzveličarja, pri obrezovanju, ko je v krvi in bolečinah prejel svoje najsvetejše ime Jezus, na Oljiski gori, pri bičanju, pri kronanju s trnjem, pri nesenju križa, pri pri-bitju rok in nog na križ ter pri prebodenju desne strani.

S prav posebnim naglasom govori prvak apostolov sv. Peter o dragoceni krvi svojega božjega Gospoda in Vzveličarja. Ravno

po njegovih globoko pomenljivih besedah je posnet cerkveni izraz dragocena kri, pretiosus, pretiosissimus sanguis. V prvem poglavju njegovega prvega katoliškega lista se nahaja beseda kri dvakrat. V slovesnem uvodu želi sv. Peter vernikom pomnoženje milosti in miru po prevednosti Boga Očeta v posvečenje Duha, v pokorščino in pokropljenje s krvjo Jezusa Kristusa. In potem jih opominja z dobro znanimi, klasiškimi besedami k zares krščanskemu življenju, ker vedo, da niso rešeni s strohljivim zlatom ali srebrom od svojega ničemurnega obnašanja . . ampak z drago krvjo Kristusa kakor neomadežanega in nedolžnega Jagnjeta — pretioso sanguine quasi agni immaculati et incontaminati. (I. Petr. 1, 2. 18. 19). Tukaj torej nas sreča ime, s katerim je v mašni knjigi in v brevirju zaznamenan praznik, ki se je v čast krvi Kristusovi, festum pretiosissimi sanguinis D. N. I. Chr., doslej slavil po nekaterih krajih v petek po četrti nedelji v postu in v vsej Cerkvi prvo nedeljo meseca julija. Tuintam se nahaja v mašnih knjigah god prodigiosi sanguinis D. N. I. Chr., čudovite krvi G. N. J. Kr., ki ga v posameznih škofijah ali v redovnih družinah praznujejo dne 28. marca.

Pravi apostol presvete rešnje Krvi pa je tisti izvoljeni apostol, ki je med dvanajstetimi oznanjevalci evangelja največ delal in trpel, to je učitelj narodov sv. Pavel. V njegovih zlatih listih srečujemo najlepša in najglobokoumnejša mesta o pomenu, o dragocenosti in svetosti krvi Kristusove. Pač največkrat navedeno mesto stoji v tolažbe polnem listu do Hebrejcev, v katerem sv. Pavel dokazuje, da je Kristus najpopolnejši nadduhovnik, ker je v višjem svetišču kakor v tempelju žrtvoval in še vedno žrtvuje popolno daritev, svojo kri. „Zakaj, če kri kozlov in juncev . . pokropljena posveti ognušene v telesno očiščenje, koliko bolj bo kri Kristusa, ki je po Svetem Duhu samega sebe brez madeža daroval Bogu, očistila našo vest od mrt-

vih del, da bomo služili živemu Bogu!“ (Hebr. 9, 13, 14).

„Ker imamo torej“, tako piše bogonavdih-njeni pisatelj dalje, „po krvi Kristusovi trdno upanje priti v svetišče (v nebesa), kamor nam je pokazal novo in živo pot skozi pregrinjalo, to je skozi svoje telo, in ker imamo velikega duhovnika nad hišo božjo (Cerkev), zategadelj pristopimo (k Bogu) z odkritim srcem, s popolno vero, v srcih pokropljeni in čisti slabe vesti in oprani na telesu s čisto vodo!“ (Hebr. 10, 19—22). In pristopite „k sredniku nove zaveze, k Jezusu, in k poškopljenju s krvjo, ki bolje govori kakor kri Abelova!“ (Hebr. 12, 24). Kri Abelova je vpila k Bogu za maščevanje, kri Kristusova govori bolje, ker nam prosi odpuščenje in milost in večno vzveličanje.

V najobsežnejšem pa tudi najtežavnejšem listu do Rimljanov naglaša apostol sveta večkrat neskončno vrednost krvi Kristusove. Judje in neverniki so grešili in morejo biti opravičeni le po odrešenju, ki je v Kristusu Jezusu, katerega je Bog odločil v spravno daritev po veri v njegovo kri. (Rimlj. 3, 24. 25). Kristus je za nas umrl. In tako bomo zdaj, ko smo opravičeni v njegovi krvi, rešeni od jeze po njem. (Rimlj. 5, 9). Kdo ne pozna, kdo ne premišljuje in ne preudarja Pavlovega vabila in svarila: „Kelih posvečenja, ki ga posvečujemo, ali ni udeležanje krvi Kristusove? In kruh, ki ga lomimo, ali ni udeležanje telesa Gospodovega? Kdorkoli torej nevredno je ta kruh ali pije kelih Gospodov, bo kriv telesa in krvi Gospodove. Naj torej človek presodi sam sebe in tako naj je od tega kruha in pije od keliha! Kdor namreč nevredno je in pije, si je in pije obsodbo, ker ne razločuje telesa Gospodovega.“ (I. Kor. 10, 16; 11, 27—29).

V prvem poglavju ljubezen dihajočega lista do Efežanov se zahvaljuje sv. Pavel za velike dobre, ki jih je Bog izkazal vernikom po Kristusu, za izvoljenje, za odrešenje po krvi Kristusovi, za podeljenje Svetega

Duha. In da bi Efežani prav cenili velikost svojega poklicanja, zato jih spominja v drugem poglavju na njihovo prejšnje stanje in da naj premislijo, da so zdaj po Kristusovi krvi pridruženi ljudstvu božjemu. „Spomnite se, da ste bili nekdanj brez Kristusa, da niste imeli upanja obljube in da ste bili brez Boga na tem svetu. Zdaj pa ste se v Kristusu Jezusu vi, ki ste bili nekdanj daleč, približali v Kristusovi krvi; zakaj on je naš mir.“ (Efež. 1, 7; 2, 11—14). V prvem poglavju ljubeznivega lista do krščanske srenje v Kolosah govori izvoljeni apostol o vzvišeni veljavi in veličini Kristusa, našega Odrešenika, ter se otroški zahvaljuje nebeškemu Očetu, ki nas je prestavil v kraljestvo Sina svoje ljubezni, v katerem imamo odrešenje po njegovi krvi, odpuščenje grehov . . in ki je po njem vse spravil s seboj, ko je napravil mir po krvi njegovega križa. (Kol. 1, 14. 20). Zgoraj podanim prelepim izrekom glasovitega apostola sveta o vrednosti in o častitljivosti krvi Kristusove naj bodo še prirejane vrlo znane besede iz njegovega govora ob slovesu od predstojnikov cerkve v Miletu: „Pričujem vam današnji dan, da sem čist od krvi vseh. Pazite na sebe in na vso čredo, v kateri vas je Sveti Duh postavil škofo, da vladate Cerkev božjo, ki jo je pridobil s svojo krvjo, quam acquisivit sanguine suo!“ (Dej. apost. 20, 26. 28).

Po nauku in vzgledu apostolov, teh različnih mučenikov, ki so s svojo krvjo potrdili pričevanje o Kristusu, so se zvesto ravnali sv. cerkveni očetje v češčenju in poveličevanju predrage krvi Jezusove. Prav lepe misli o tem se nahajajo v homiliji sv. Krizostoma ad Neophytos ali v govoru do novoizpreobrnjenec, odkoder je vzeto tudi 4. 5. in 6. berilo na praznik najdražje krvi našega Gospoda Jezusa Kristusa, kakor tudi v 120. traktatu sv. Avguština in Ioan-nem ali v 120. razpravi o evangelju sv. Janeza, odkoder je deloma posneto 7. 8. in 9. branje imenovanega praznika.

Pretresljivo vplivajo zmeraj besede sv. Janeza Zlatoustá, ki jih tolikokrat beremo v pobožnih in podučnih knjigah: „Ako bi bil ti, ljubi kristjan, pričujoč na Kalvariji, ko je Jezus visel na križu, in ako bi bil v kakšno posodo prestregel kri, ki je tekla iz njegovih svetih ran, o kako spoštljivo in pazljivo bi shranjeval in varoval to ceno in zastavo odrešenja! Glej, ti nosiš v svojem umrljivem telesu, ki je slaba, tisočerm nevarnostim izpostavljena posoda, dragocen zaklad, svojo dušo. Ona je stala Jezusa Kristusa zadnjo kapljico krvi; ona je zategadelj toliko vredna, kolikor kri Kristusa Boga. Zatorej moraš z njo postopati, moraš z njo ravnati, kakor da bi shranjeval v sebi kri Kristusovo.“ Enako kaže veliki modrijan Hipponski, sv. Avguštin, tja na vrednost neumrljive duše, ko naglaša bridko trpljenje in smrt Kristusovo, zlasti njegov krvavi pot na Oljiski gori, njegovo krvavo bičanje, venčanje, križanje, njegovo smrt na križu. O anima, erige te, tantum vales, quantum Deus! O duša, dvigni se, toliko veljaš, kolikor Bog, tako vzklíkne slavni škof pri tem premišljevanju! In sv. Ambrozij svari trdovratne grešnike z jedrnatimi, srce prešinjajočimi besedami: Če že nimate usmiljenja sami s seboj, tedaj imejte vsaj usmiljenje s krvjo Kristusa Jezusa!

Preljubi v Kristusu Gospodu!

Po temeljnem in glavnem nauku o predragi krvi Kristusovi hočemo premišljevati vzroke, ki nas močno vabijo in nepremagljivo silijo k pobožnosti do božje krvi Gospodove.

Poglavitni nagib in vzrok je pač hipostatiško zedinjenje predrage krvi z drugo božjo Osebo. Sin božji se je učlovečil; on si je privzel človeško telo in človeško dušo. Zavaljo tega čistega in popolnega zedinjenja človeške nature z drugo božjo Osebo gre tudi prvi to, kar gre slednji samo ob sebi že sem od vekomaj. Kar pa velja celi človeški naravi, velja tudi za posamezne njene dele,

velja torej tudi presveti krvi. Kri spada namreč k popolnosti človeka, katerega sveto Pismo tuintam imenuje meso in kri.

Brž ko se je torej kri začela pretakati po žilah učlovečenega Vzveličarja sveta, je bila resnično in bistveno združena z božanstvom Besede; potemtakem je bila v resnici kri Boga samega, bila je božja kri. Zatorej ji gre cultus latríaie ali moljenje. Stvarni predmet tega najvišjega češčenja je dragocena kri, vzrok in nagib k češčenju pa je božanstvo Kristusovo. Kri Jezusova ni le kri človekova. Ako bi pripadala človeški osebi, tedaj bi ji šlo češčenje te osebe, kakor so na primer prvi kristjani spoštljivo stregli kri mučenikov ter so jo shranjevali kot drag spomin, ne, kri Jezusova pripada drugi božji Osebi, pripada Bogu samemu, je torej božja kri. In zato zasluži tisto najvišje češčenje, ki gre edino le Bogu. Zavaljo tesne, neločljive združitve z božanstvom je vredna, da jo častimo in poveljučujemo, da jo slavimo in molimo.

Dragocena kri stoji v najtesnejši zvezi z božjim srcem. Srce, veliko votlo mišičje v prsih človekovih, se neprenehoma razteza in zopet krči. In tako poganja srce kri skozi vse žile, urejuje njen obtok ter hrani z njo ude telesa. Če srce, ta shramba krvi v človeškem telesu, preneha biti, tedaj zastane kri v žilah in življenja človekovega je konec. Čudovita kri, ki jo častimo, je mogla in more le vtoliko zadostiti svoji preimenitni nalogi, vkolikor je stala in stoji v zvezi s srcem. Obe priljubljeni pobožnosti k presvetemu srcu Jezusovemu in k predragi Krvi spadata skupaj. Čudno! Po prazniku božjega srca Jezusovega v mesecu juniju obhajamo v mesecu juliju praznik v čast dragocene krvi Jezusove.

Nadalje je kri Kristusova češčenja vredna, ker je cena našega odrešenja. Bog je terjal v stari zavezi mnogo krvavih daritev, pa ne, kakor da bi bila mogla iz krvi darilnih živali Najvišjemu nastajati čast in prijetnost, marveč Izraelce bi naj mnoga kri pri službi božji v tempelju spominjala na to, da je kri,

sedež življenja, potrebna, da potolaži Boga in da spravi ljudi, ki so po izvirnem grehu izgubili in zapadli življenje, pri Bogu v milost. To poglavitno resnico uči sv. Pavel z besedami: *Sine sanguinis effusione non fit remissio*. Brez prelivanja krvi ni odpuščanja. (Hebr. 9, 22). Te sprave in tega odpuščanja ni mogla izprositi in ne doseči vsa kri stare zaveze; darovana namreč je imela moč in veljavo le v veri darovalca na obljubljenega Mesija, na prihodnjega Odrešenika in Vzveličarja sveta. Tudi sama človeška kri ni mogla Bogu zadostiti, ampak le kri Bogačloveka Jezusa Kristusa. Le Jagnje božje, čigar vidna in jasna predpoda je bilo judovsko velikonočno jagnje, je moglo ljudi rešiti večne smrti. In to je bilo tisto neomadežano Jagnje, na katero je pokazal sv. Janez krstnik ob bregu Jordanovem z vzklikom: Glejte Jagnje božje, glejte, ki odjemlje greh sveta! (Jan. 1, 29).

Da, Jagnje božje je moralo priti in je prišlo, da bi v svoji krvi odvzelo grehe sveta. Kri tega Jagnjeta je kri nove zaveze, ki je bila za mnoge prelita v odpuščanje grehov. (Mat. 26, 28). O tem božjem Jagnjetu pravi sv. evangelist Janez: „Umorjen si bil in si nas Bogu odrešil s svojo krvjo iz vseh rodov in jezikov in ljudstev in narodov.“ (Skr. razod. 5, 9). In prvi rimski papež, sv. Peter, opominja v svojem prvem listu vernike: „Veste, da niste s strohljivim zlatom ali srebrom odrešeni... ampak z drago krvjo Kristusa kakor neomadežanega in nedolžnega Jagnjeta.“ (I. Petr. 1, 18. 19). Podobno piše sv. Pavel Korinčanom: „Kupljeni ste za drago ceno. Častite in nosite Boga v svojem telesu! Drago ste kupljeni, nikar ne bodite sužnji ljudi!“ (I. Kor. 6, 20; 7, 23). Kratko in krepko se izraža o tem razsvetljeni sv. Avguštin: „Vzveličar je došel in je plačal kupno ceno. On je prelil kri in je odkupil vesoljni svet.“

Kri božjega in človekovega Sina moramo častiti in višoko ceniti, ker smo bili po njej

odrešeni in pomiloščeni. Jezus nas je ljubil in nas je opral naših grehov v svoji krvi. Iz ljubezni je prelil Jezus svojo kri za naše grehe. Solze za koga prelivati, je že znamenje ljubezni. Ko se je Jezus razjokal ob grobu svojega prijatelja Lazarja, so dejali judje: Glejte, kako ga je ljubil! Kri za koga preliti, je najpopolnejša, neskončna ljubezen. To ljubezen je pokazal Jezus. Zato gre njegovi krvi najglobokejše češčenje. In to češčenje in spoštovanje mora rasti, ako pomislimo, da se ta najdražja Kri še vedno za nas daruje pri sveti maši. Saj je božji Vzveličar govoril pri zadnji in prečudoviti večerji večno znamenite besede: To je kelih moje krvi nove in večne zaveze, skrivnost vere, ki bo za vas in za mnoge prelita v odpuščanje grehov. To delajte v moj spomin! S tem je bila postavljena večna, nekrvava daritev nove zaveze, sveta maša. In tako se dan na dan po vsem katoliškem svetu daruje dragocena Kri pri svetih mašah nebeškemu Očetu kot pravna daritev. In močnejše kakor je vpila kri pravičnega Abela zoper Kajna za maščevanje k nebesom (Gen. 4, 10), kliče ta Kri slednji dan na tisočeri in stotisočeri altarjih za milost in usmiljenje za naše napake in prestopke, za naše grehe in slabe navade. In ta moljenja vredna Kri valovi in kipi v naše vzveličanje še zdaj v tabernaklju v žilah evharističnega Boga-kralja.

Ne zadosti ljubi moji! Dragocena kri, smrt učlovečenega Sina nebeškega Očeta, nam ni prinesla le odrešenja in sprave, marveč je postala srednica vseh milosti. V moči te Krvi delujejo sveti zakramenti. Sedemkrat je prelil Jezus kri in ona se hrani v sedmerih zakramentih v naše opravičenje, posvečenje in vzveličanje. Neprecenljiva milost po Kristusovi krvi izvršenega odrešenja se vsakemu posameznemu človeku najprvo podeli pri svetem krstu. Pri svetem krstu se človek prerodi k tistemu življenju, ki nam klije iz krvi Kristusove. Krščenec postane iz grešnika pravič-

než, iz otroka jeze otrok milosti, iz neprostega prost, iz sužnja satanovega brat Kristusov in potemtakem dedič namesto pekla večno lepih nebes. Nad krščencem izlita voda je zunanje znamenje, ki predočuje znotranje očiščenje in opranje v krvi Kristusovi.

Ako bi zdaj krščenec vedno ostal v tem svetem stanu, ako bi si vnaprej ohranil prejetost življenje milosti, tedaj bi bil nekaj v nebesih prištet tistim, ki pojejo novo pesem in sledijo za Jagnjetom, kamorkoli gre. (Skr. razod. 14, 3. 4). Toda o nesreča! Le malo jih ohrani krstno milost in nedolžnost. Največ jih pade v smrtne grehe, ki so pravi krvotoki duhovnega življenja, in zapade tako večni smrti. So li takovski zdaj brez rešitve izgubljeni? Ne in ne! Tudi za te nesrečneže je še rešitev po krvi Kristusovi v zakramentu svete pokore. Kri Jezusa Kristusa nas očisti od vsega greha, zatrjuje sv. evangelist Janez. (I. Jan. 1, 7). Kri Kristusova je vzveličavna kopel za smrtnobolne duše. Ona deli zdravje in življenje.¹

Pomislite, kristjani moji, to tolažbe polno resnico in približujte se, kadar se nahajate v smrtnih grehih, skesano izpovednici, tej lekarni življenskega balzama za smrtno ranjene duše, temu studentu milosti in miru v krvi Kristusovi! Blagor tistim, ki operejo svoja oblačila v krvi Jagnjetovi! (Skr.

¹ Krščanska umetnost pozna prav lepe slike, ki predstavljajo rešilno kopel ali studenec vzveličanja. Tuintam stoji križ v veliki posodi, v katero teče presveta rešnja Kri, kjer se umivajo ali odkoder jo zajemljejo očiščenja in ozdravljenja potrebne duše. (Émile Mâle, *L'art religieux de la fin du moyen age en France*. Paris, 1908. Str. 107. 108. 109. 110. 112). Semkaj spadajo tudi slike božjega Vzveličarja v stiskalnici: Presveta Kri teče v kad, odkoder jo nalivajo v sode, ki jih odvažajo vol, lev in orel, vodjeni od angelja — znaki štirih sv. evangelistov. Takšna podoba se nahaja naprimer v podružnici Matere božje na Gori pri Sv. Petru blizu Maribora. (Émile Mâle, *Op. cit.* str. 114. 116. 117. — Voditelj v bogoslovnih vedah, V Mariboru, 1908. Str. 333—356).

razod. 22, 14). Sv. Magdalena Paciška je videla nekoč v prikazni, kako je kapljala kri Kristusova doli na njene redovne sestre, ki so pravkar opravljale sveto izpoved, in kako je čistila njihove duše tako, da so prihajale lepe in svetlobele vun iz izpovednice. In če se ti, preljubi moj, dobro in veljavno izpoveš, tedaj si tudi ti čist in svet in svetel v svoji duši. To se zgodi v moči vzveličavne krvi, ki ti jo podari tvoj Odrešenik v ljubezni svojega srca. O kako dragocena in češčenja vredna je vendar kri Jezusa Kristusa! Molimo jo najhvaležneje in prosimo jo najprisrčneje, da nas naj očisti bolj in bolj naših grehov, da nas naj opere naših hudobij! Sanguis Christi, inebria nos! Kri Kristusova, napoji in poživi nas!

Še več! Kri Kristusova je tudi naše življenje. Ona nas hrani in krepi k večnemu življenju v svetem obhajilu. Kdor je vredno zaužil kri Kristusovo, tisti more seveda umreti in v grobu strohneti, toda on ne more za vselej v grobu počivati, on mora častiti in poveličan, podoben telesu Gospodovemu, iz groba vstati in potem uživati večno življenje. To izpričuje večna resnica Kristus Jezus: „Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan. Zakaj moje meso je res jed in moja kri je res pijača. Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.“ (Jan. 6, 55—57). Od te božje pijače moramo radi in pogostoma jemati, da prejemamo in v sebi ohranjujemo potrebno moč, s katero moremo živeti v Bogu in izvrševati dobra in zaslužna dela. Kdor pije kelih vzveličanja, ostane čist in nedolžen, ostane živ v veri. To je vino, iz katerega poganjajo device. (Zah. 9, 17). Zatorej pa pristopajte, ljubi moji, prav pridno, zlasti še zdaj v milosti polnem postnem času, k mizi Gospodovi in kličite s psalmistom: Kelih vzveličanja bom vzel in klical ime Gospodovo! (Ps. 115, 4). Najdražja Kri in najsvetejši Zakrament altarja stojita med seboj v najtes-

nejši zvezi. Obe skrivnosti sta en in isti Zakrament. To spoznavamo s Cerkvijo in to izražamo v čudovito lepi molitvi: „O Bog, kateri si nam v prečudežnem Zakramentu spomin svojega trpljenja zapustil, daj nam, te prosimo, svete skrivnosti tvojega Telesa in tvoje Krvi tako častiti, da sad tvojega odrešenja vedno v sebi čutimo!“

Predragi, vi veste, da sem vam v zgodovinski znamenitem evharističnem letu 1912 pisal pastirski list o božjem Pelikanu. V tem priložnostnem pismu z dne 6. junija 1912 najdete opombo, da starejši prirodošlovci pripovedujejo o ptiču pelikanu v puščavi, kako da hrani svoje mladiče z lastno krvjo, ako pogrešajo drugačne hrane. In če jih vidi vsled strupenih kačjih pikov smrti blizu, tedaj jim odpre žile, da jim izteče zastrupljena smrtonosna kri, in potem se rani samega sebe na prsih, da bi s podelitvijo svoje zdrave, čvrste krvi rešil mladičem življenje. V Jezusu dobi ta nenavadna pripovedka popolno resničnost. Saj daje Jezus svojo vročo kri, da bi mi živeli in sicer vekomaj živeli. Pie Pelicane, tako poje tudi sv. Tomaž Akvinski z ozirom na zgornjo prisposodobu, dobri Pelikan, o Jezus usmiljeni, madeže izpere naj mi tvoja kri!

Ljubi moji! Iz povedanega spoznamo jasno in razločno, zakaj da so predrago Kri v sveti Cerkvi verniki vedno tako prisrčno in pobožno častili, tako ljubili in cenili. Zlasti se je povišala ta vse hvale vredna pobožnost v srednjem veku. Nastala so svetišča kakor podružnica Heiligenblut v Brežah na Koroškem, posvečena sveti Krvi leta 1194, župnijska cerkev Heiligenblut na Velikem Kleku iz leta 1273 oziroma 1483, proštijsko mestna nadžupnijska cerkev svete Krvi v Gradcu, zidana v letu 1519.¹ Zlasti je razširjala pobožnost do svete Krvi slavna hči redovnega očaka sv. Dominika, sv. Katarina Sien-

ska¹, rojena v Sieni 1347 in tam umrla 1380. Ta sveta devica je izvrševala čudovita dela na raznih poljih, je podpirala papeže, je izpreobračala grešnike, je spremljala v smrt obsojene na morišča ter je pridobivala njihove duše za večnega Sodnika. Skrivnost tega občudovanja vrednega delovanja z neprimerljivimi uspehi je bila goreča ljubezen do najdražje Krvi, po kateri je svetnica gledala in premišljevala odrešene neumrljive duše. Iz tega neusehljivega zdravilnega studenca je zajemala Katarina ljubezen do bližnjega, odtod je pila moč k ponižnosti in potrpežljivosti, k zatajevanju same sebe in uboštvu, k čistosti in pokorščini. Skrivnost dragocene Krvi je vladala vse njeno mišljenje, dejanje in nehanje tako, da v svojih milih spisih zopet in zopet govori o njej ter da pričenja skoraj vse svoje liste z besedami: „Jaz Katarina, služabnica in sužnja služabnikov Jezusa Kristusa (duhovnikov), pišem vam v njegovi dragi Krvi.“ In če je svetnica le površno premišljevala božjo Kri, se je brž zamaknila in v zamaknjenju je genljivo vzdihovala: O ljubezen! O Kri! Velika soresiteljica rimskih papežev iz tako imenovane babilonske sužnosti je umrla od izvrševanja dejanske ljubezni popolnoma utrujena, da se spočije vekomaj v Bogu.

Tudi serafska sv. Terezija², rojena 1515 in umrla 1582, je bila goreča častilka dragocene Krvi. Njej je Gospod izkazal prav posebno milost. Jezus sam je nekega dne nagovoril svojo nevesto s prečudnimi besedami: „Ker nimaš ničesar, da bi mi kaj podarila, zato jaz podarim tebi vso svojo kri, da jo daruješ svojemu nebeškemu Očetu. Ta moja kri je gotov pripomoček, zadobiti od njega najizrednejše milosti in dobrote.“ Te globoko pomenljive besede nas učijo, kako

¹ Helene Riesch, Die hl. Katharina von Siena. Regensburg, 1916. Izdava 3. Strani VIII + 142.

² Joh. Jakob Hansen, Blütenlese aus dem Leben einer großen Heiligen. Ausgeführte Betrachtungen aus dem Leben der hl. Theresia. Regensburg, 1915. Premišljevanja so sestavljena kaj podučno in izpodbudno.

¹ Die Stadtpfarrkirche zum Heiligen Blut in Graz von ihrem Entstehen bis zur Gegenwart. Graz, 1916. Str. 21 nsl.

naj prav rabimo presveto Kri. Kri Kristusova je tekla za nas vse in se daruje Bogu vsak dan za nas vse. Ona je torej skupna lastnina nas vseh. Zato smemo in moramo vsi delati to, kar je Gospod zapovedal sv. Tereziji. Darujmo torej večkrat, zlasti pri sveti maši, nebeškemu Očetu drago kri njegovega Sina z vso pobožnostjo za lastne potrebščine, za potrebščine Cerkve in papeža, cesarja in cesarstva! Združujmo s to vzveličavno Krvjo vse nadloge in težave, ki nas zadevujejo v teh časih prelivanja krvi, in darujmo jih Gospodu s tisto radovoljnostjo in vdanostjo, s katero je on pretil svojo drago kri za nas! Mislite, tako vam kličem s sv. Pavlom, mislite na Jezusa, ki je prestal toliko nasprotovanje zoper sebe od grešnikov, da se ne utrudite in da vam ne upadejo vaša srca! Niste se še namreč ustavljali do krvi, ko se bojujete zoper greh! (Hebr. 12, 3. 4).

Med slavnimi svetniki, ki so gojili prav nežno češčenje dragocene Krvi, bodi posebej omenjen sv. Janez Frančišek Regis iz družbe Jezusove, rojen 1597 in umrl 1640. Imenitni ljudski misijonar je imel navado sedemkrat na dan obiskati najsvetejši Zakrament, da je v najglobokejši ponižnosti počastil sedmero prelivanje rešnje Krvi — pri obrezovanju, na Oljiski gori, pri bičanju, pri kronanju, pri prebadanju rok, pri pribijanju nog in naposled pri odpiranju svete strani. Pri vsakem obisku si je prosil enega sedmerih darov Svetega Duha. Sv. Janez Frančišek Regis je pa tudi slul po svoji modrosti in umnosti, po daru dobrega sveta in moči, po darovih učenosti, pobožnosti in strahu božjega. Največja milost nebes pa, ki si jo je izprosil s stanovitim češčenjem najdražje Krvi, je bila večno osrečujoča pravičnost in svetost.

V vredno in pravično češčenje moljenja vredne Krvi je nastal viteški red od dragocene Krvi. Pobožni vojvoda Mantuanski Vincencij I., iskren častilec krvi Kristusove, ga je ustanovil s privoljenjem velikega papeža

Pavla V. v letu 1608. Redovno znamenje je bila zlata verižica s svetinjo, ki je predočevala dva angelja, kako držita kelih s tremi kapljami krvi. (Znamenje ljubezni. Vitez Parzival je zagledal na svojih potovanjih dostikrat, zlasti v snegu, tri krvave kaplje¹). Redovni vitezi so se zavezali s slovesno prisego, da bodo gojili krščansko čednostno življenje, pa da bodo hrabro branili katoliško vero, čast papeža in ugled deželnega kneza. Ta pomenljivi viteški red s svojimi prelepimi čednostmi spominja na drugo duhovno viteštvo, ki spada sicer med legende ali pripovedke, ki pa nam jasno kaže, kako zelo je bila odnekad sèm presveta rešnja Kri visoko v časti. To je viteštvo svetega grala.²

¹ Wolfram von Eschenbach, Parzival. Aus dem Mittelhochdeutschen übersetzt von Karl Pannier. Leipzig, 3. Auflage Str. 310. 315. 316. 318. 323. 329.

² Izvrstni poznavalec slovstva Viljem Lindemann imenuje pripovedko o gralu najlepšo, najglobokomnejšo pripovedko srednjega veka. (Geschichte der deutschen Literatur von den ältesten Zeiten bis zur Gegenwart. Fünfte Auflage. Freiburg im Br., 1879. Str. 125. Deseto izdavo te temeljite in zanesljive slovstvene zgodovine je oskrbel v dveh zvezkih Dr. Maksimilijan Ettlinger v letu 1916). Prijetna pripovedka o gralu je bila mnogostranski obdelana. Wolfram od Eschenbacha ji je dal najbolj znano obliko. Glasoviti Richard Wagner je postavil grala v sredino svojega Parzivala. Dr. Richard pl. Kralik, ki je že prej razpravljal pripovedko o gralu, piše pravkar zelo zanimiv sestavek glede na pripovedko o gralu v Avstriji. K vprašanju, v kateri deželi si naj mislimo gralski grad, pripazuje temeljiti učenjak naslednje: „Med vsemi krajevnimi podatki vzbuja pozornost zlasti ena skupina, ki kaže na južno Štajarsko in odtod na Furlansko ter z nedvomnim poznanjem krajev spravlja te v zvezo z glavnimi osebami pripovedke. Oče Gahmuretov, dedek Parzivalov, se imenuje Gandin, izrečno po posestvu svojega roda v Ptuj na Štajarskem; zato ima ta rod v svojem grbu štajarskega panterja. Trevrizent puščavnik, ujec Parzivalov, pripoveduje temu, kako je nekdaj v svoji mladosti potoval iz gralskega kraja Munsalwaesche sem čez Seviljo (Sibilje) in morje allum proti Celju (Zilje), skozi Furlanijo pred Akvilejo (Aglei) in pred Rogatec (Rohas), kjer je pil na zdravje s spoštovanim vendiškim ljudstvom . . . Gahmuret je dal Trevrizentu za služabnika svojega mladega sorod-

Sveti gral je čaša, je skledica ali kelih, katerega je bil rabil Kristus z apostoli pri zadnji večerji. V to sveto skledico je pre-stregel in zbral Jožef iz Arimateje kri Odre-šenikovo. Dragocena posoda je bila prenesena v zapadne dežele, kjer so jo stražili izvoljeni vitezi.¹ Gral ima čudovite lastnosti. Kdor ga neprestano gleda, ostane vekomaj mlad. Gral loči čiste od nečistih. Vsak veliki petek po-loži blesteč golob belo hostijo nanj. Gral je shranjen v krasnem tempelju na nedostopni gori, h kateri zvesto stražijo dohod izvoljeni vitezi, templjarji imenovani. Gralski vitez ali čuvar svetega grala biti, je na zemlji najvišja čast, največja sreča. Le tisti plemeniti možje so k temu poklicani, ki se pred vsem odli-kujejo po čistosti, pobožnosti, ponižnosti in junaštvu. Ljubi moji, štejmo si tudi mi v iz-redno čast, biti duhovni vitezi dragocene Krvi,

nika Itherja iz Kukumerske dežele. Po mnogih bojih pred Rohasom ali Rogačko goro je dospel Trevrizent z Itherjem v daljno Gandino, odkoder se je ravno Parzivalov dedek imenoval Gandin: to mesto stoji tam, kjer se steka Grejana v Dravo, zlatonosno, reko. Kakorkoli je prišel Wolfram do tega, da je s takšno določnostjo vpletel štajarske kraje v svojo pripovedko, eno je gotovo, da kaj enakega ni najti v vsem nje-govem delu. Nikjer drugje ni nakopičenih toliko do-ločnih krajevnih imen, ki vsa pričajo, da so bila pisa-telju znana. Staro krajevno ime Candin, danes Hajdin, pri Ptujju se da zgodovinski dokazati. To je nekako predmestje Ptujsko. Grejana je mali potok, ki izvira severozahodno od Ptujja ob Grejskem griču ter se izliva tik pri Ptujju v Dravo. Ob Dravi so v srednjem veku res izpirali zlato. Nahaja se Rogačka ali Donačka gora. V teh krajih prebivajo še dandanes Vindi ali Vendi; odtod ime Vindiška pokrajina.“ (Allgemei-nes Literaturblatt herausgegeben durch die Österr. Leo-Gesellschaft. Wien, 1. und 15. Jänner 1916. Štev. 1/2. st. 1 nsl. Zanimiv in pomenljiv za Spodnje Šta-jarsko je sklepni sestavek o gralski pripovedki v Av-striji. Allgemeines Literaturblatt. Wien. 1. und 15. Feb-ruar 1916. Štev. 3/4. st. 34—40).

¹ Leta 1101 je bila od križarjev v Cezareji za-plenjena zelena skledica, ki so jo imeli za smaragd in za sveti gral. Sedaj je ta posoda shranjena v zaklad-nici stolne cerkve sv. Lavrencija v Genovi. (Ed. Heyck, Die Kreuzzüge und das heilige Land. Bielefeld und Leipzig, 1900. Slika med stranjo 56 in 57).

in odlikujmo se, tej viteški službi primerno, po krščanski čistosti in pobožnosti, po krščanski ponižnosti in hrabrosti!

Takovšen odličen vitez in slavitelj naj-dražje Krvi je bil v novejšem času Gašpar del Buffalo, rojen v Rimu dne 6. januarja 1786 in tam umrl dne 28. decembra 1837. Že kot mlad duhovnik se je posvetil važnemu delu ljudskih misijonov in je ustanovil v po-speševanje verskega življenja po ljudskih mi-sijonih, po duhovnih vajah in po gorečem češčenju predrage Krvi družbo svetnih misi-jonskih duhovnikov od dragocene Krvi. Pobožna misijonska družba si je postavila češčenje krvi Kristusove za svojo posebno nalogo in dolžnost. Leta 1821 so dobili Buf-falinci v cerkveni državi več misijonskih hiš in so se potem z bogatim blagoslovom raz-širjali po Italiji, po Nemčiji in zlasti v Ameriki.

Ko so papež Pij IX. nesmrtnega spomina morali pred vstajo pobegniti iz Rima dne 25. novembra 1848 v Gaeto, je došel P. Mer-lini, vreden učenec Buffalov in vrhovni predstojnik misijonarjev od dragocene Krvi, k namestniku Kristusovemu v njihovi hudi stiski ter jim je svetoval, da naj za slučaj skorajšnje rešitve razširijo praznik predrage Krvi, ki se je dotlej smel slaviti le tuintam, le v njegovi kongregaciji, na vso Cerkev. Papež so nemudoma storili ta pobožni sklep in namen. In glej, kratko pred vzvišenim praz-nikom, dne 30. junija 1849, so bili vstaši pregnani in dne 12. aprila 1850 so se mogli poglavar Cerkve varno vrniti v metropolo ali središče krščanstva. Medtem je bil priobčen iz Gaete dne 10. avgusta 1849 v hvaležni spo-min na rešitev znameniti odlok, s katerim je bil god najdražje Krvi kot dvojni praznik druge vrste, festum pretiosissimi Sanguinis D. N. I. Chr. duplex II. classis, raztegnjen na vesoljno Cerkev in je bila zanj določena prva nedelja v mesecu juliju. Papež Pij X. blaže-nega spomina, ki so sprejeli v decembru 1904 bogoljubnega Gašparja del Buffalo med število vzveličanih, so vsakoletno praznova-

nje najdražje Krvi nastavili na 1. dan meseca julija.

Gotovo mi bodo ljubi škofljani prav hvalježni, ako jim tukaj podam zgoraj imenovani čudovito lepi, kakor za sedanje čase pisani odlok velikega Pija IX. „Mi smo odrešeni v krvi našega Gospoda Jezusa Kristusa, katera nas očiščuje vsake krivice. Srečen, kdor v tej Krvi opere svoja oblačila! Če so bile hiše v Egiptu po poškopljenju s krvjo rešene jeze božje, tedaj bo tej jezi tembolj ubežal, da, vrhutega bo še tudi napolnjen z darovi usmiljenja in milosti, kdor časti in moli s posebno pobožnostjo in vdanostjo kri našega Vzveličarja. — Ko premišljujemo to in drugo v svojem duhu, hočemo srca vernikov zlasti v teh nesrečnih časih, v katerih sovražnik izkuša na njivo Gospodovo nasejati ljuljke ter mnoge premotiti in zapeljati z zalezovanji, z varljivimi in s krivimi nauki, bolj in bolj izpodbuditi in vneti k ljubezni do te cene našega odrešenja.

Zatorej zapovemo, da naj po vesoljnem svetu vsi duhovniki prvo nedeljo julija služijo sveto mašo in molijo oficij od najdražje Krvi s povišano slovesnostjo. Mi živimo v trdnem upanju, da bodo po zasluženju te najdražje Krvi verniki od dne do dne bolj živi v veri, bolj trdni v upanju, bolj goreči v ljubezni in da bodo tako gojili življenje, ki bo, daleč od vse krivice, postalo deležno večnega plačila.“¹

¹ Velika častitljivost najdražje Krvi je bila vzrok, da so razen misijonske družbe od dragocene Krvi, katera sedanjemu vrhovnemu predstojniku P. Hiacintu Petroni so sedanji papež Benedikt XV. dne 20. julija 1915 poslali kaj času primeren list (*Acta Apostolicae Sedis. Ann. VII. vol. VII. Romae, die 14. Augusti 1915. Num. 14. str. 407 nsl*), nastale še mnogote druge takovšne pobožne družbe. Po načrtu in navetu vzveličanega Gašparja Buffalo je vpeljala bogovneta Marija di Mattia kongregacijo molivk božje Krvi. Sestre te družbe oskrbujejo poduk mladine v početnih predmetih in v ženskih ročnih delih ter delujejo prav blagosno.

V sluhu svetosti leta 1819 umrli škof Terracinski, Frančišek Albertini, je osnoval kot duhovnik v

V Gospodu ljubljani verniki!

Po zadostni razjasnitvi bistva, pomena in razširjanja bogoljubne pobožnosti do najdražje Krvi hočemo zdajle premišljevali, kako da moremo častiti in povelečevati neprecenljivo kri Kristusovo. To se more goditi na prav mnogo vrstne načine. Sveta Cerkev je izdala razne molitve, korone ali rožne vence in darovanja ter je odobrila razne pobožne vaje v počenju in moljenje presvete rešnje Krvi.

Papež Pij VII. so obogatili dne 22. septembra 1817 z vsakokratnim odpustkom 100 dni kratko molitev darovanja presvete rešnje Krvi: „Večni Oče, darujem ti predrago kri Jezusa Kristusa v zadoščenje za svoje grehe in za potrebščine svete Cerkve!“¹ Pobožni

Rimu dne 8. decembra 1808 družbo za češčenje bridkega trpljenja in dragocene Krvi, katero so papež Pij VII. dne 27. februarja 1809 kanoniški ustanovili ter dne 26. septembra 1815 s podelitvijo bogatih odpustkov povzdignili v nadbratovščino dragocene Krvi. Udje nadbratovščine premišlujejo trpljenje Kristusovo ter darujejo nebeskemu Očetu Kri njegovega Sina v odpuščanje svojih lastnih grehov, za potrebščine svete Cerkve, za izpreobrnjenje grešnikov, v tolažbo vernim dušam v vicah. (Franz Beringer S. I., *Die Ablässe, ihr Wesen und Gebrauch*. Paderborn, 1906. Izdava 13. str. 617 nsl). Zavoljo sprejema v milosti in odpustkov polno nadbratovščino bi se bilo obrniti do misijonarjev od dragocene Krvi Jezusove v Schellenburgu v kneževini Liechtenstein.

V letu 1823 so nastale Avguštinke od dragocene Krvi, ki se posvečujejo postrežbi bolnikov in šolskemu poduku. — Skoraj enaki namen imajo v letu 1862 od Marije Serafine Spickermanns v Sittandu na Nizozemskem vpeljane in od premodrega Leona XIII. 1890 potrjene hčere dragocene Krvi našega Gospoda ali sestre krščanske ljubezni. One oskrbujejo poduk in vzgojo deklic ter strežejo bolnicam. — Spomina vredne so še Cistercijenke od dragocene Krvi in Rdeče misijonske sestre od presvete Krvi, ustanovljene od opata Frančiška Pfanner leta 1885 v Marienhillu v južni Afriki.

¹ Franz Beringer S. I., *Die Ablässe, ihr Wesen und Gebrauch*. Bearbeitet von Josef Hilgers S. I. Paderborn, 1915. Štirinajsta izdava. 1. zvezek. Str. 164. štev. 14.

papež Pij X. so podelili dne 11. novembra 1907 (27. januarja 1908) 300 dni odpustka vsakikrat, kolikorkrat se opravi naslednja molitev v spravo za sramotitve presvetega imena Jezusovega: „Večni Oče, po predragi Krvi Jezusa Kristusa povišuj njegovo ime po namenu in po željah njegovega moljenja vrednega srca!“ In popolni odpustek prejme tisti, ki je molil to pravno molitev skozi en mesec, seveda pod navadnimi pogoji, ki so izpoved, obhajilo in molitev po namenu svetega očeta.¹ S 300dnevnim odpustkom vsakikrat in s popolnim odpustkom enkrat v mesecu pod zgoraj imenovanimi pogoji so obdarili veliki papež Pij IX. dne 18. januarja 1854 štiri krepke molitve v darovanje najdražje Krvi k večnemu Očetu, k večnemu Sinu, k Svetemu Duhu in k preblaženi Devici.² Zares, prelita kri Kristusova nam kaže neizmerno ljubezen troedinega Boga. Kaže nam ljubezen Očetovo: „Zakaj, Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina“. Ljubezen Sinovo, ki je za nas pretil svojo zadnjo kapljo srčne krvi. Ljubezen Svetega Duha, ki je upodobil to božjo kri v odrešenje ljudi in v njihovo spravo z Bogom v skrivnosti učlovečenja Kristusovega v čistem telesu preblažene device Marije. In tako ostane resnično: Trije so, ki pričujejo v nebesih, Oče, Beseda in Sveti Duh, in ti trije so eno. In trije so, ki pričujejo na zemlji, Duh, voda in kri, in ti trije so eno. (I. Jan. 5, 7. 8).

Papež Leon XII. so obogatili dne 25. oktobra 1823 z odpustkom 100 dni vsakikrat, kolikorkrat se moli, od njih odobreno darovanje dragocene Krvi v zahvalo presveti Trojici za vse prejete dobrote. In popolni odpustek zadobimo enkrat v mesecu, ako to molitev molimo skozi en mesec sleherni dan.³ Hudo preganjani papež Pij VII. so odlikovali dne 18. oktobra 1815 s 300dnevnim odpust-

kom enkrat na dan srce povzdigujočo molitev v počeščenje najdražje Krvi.¹ In dne 22. septembra 1817 so podelili za sedem krepkih molitev odpustke 300 dni vsakikrat, kolikorkrat jih kdo zmoli s čistim namenom, da bi dal Krvi neskončne vrednosti zadoščenje za vse ji storjene krivice, in popolni odpustek enkrat v mesecu, ako kdo moli to sedmero, času tako primerno darovanje najdražje Krvi večnemu Očetu skozi en mesec vsak dan in ako izpolni znane pogoje.²

Zgoraj že pohvaljeni, dne 24. novembra 1819 v Terracini na glasu svetosti umrli škof Frančišek Albertini je sestavil v čast sedmerim skrivnostim prelivanja presvete rešnje Krvi čudovito lepo korono ali rožnemu vencu podobno molitev, katero so papeži Pij VII. dne 18. oktobra 1815, Gregorij XVI. dne 15. julija 1843, Leon XIII. dne 18. septembra 1893 in Pij X. dne 9. (13.) decembra 1909 obdarovali z bogatimi nepopolnimi in popolnimi odpustki.³ Mnogoštevilne odpustke zadobijo tisti, ki posvetijo en celi mesec češčenju predrage Krvi. Ako se v kakšni cerkvi ali očitni kapeli v slavo božje Krvi opravlja ob kateremkoli letnem času skozi en mesec (naprimer junij, julij) posebna pobožnost, tedaj prejme udeleženec 7 let in 7 kvadragen odpustka slednji dan v mesecu. Popolni odpustek pa dobi, ako se udeleži desetkrat pobožne vaje. Kdor sam za sebe posveti s pobožnimi molitvami in vajami en mesec presveti krvi Kristusovi, prejme vsak dan odpustek 300 dni, popolnega odpustka pa se udeleži zadnji dan.⁴

¹ Idem, str. 232, šte. 146. — ² Idem, str. 233, šte. 147. — ³ Idem, str. 234—236, šte. 148. — ⁴ Pij IX. dne 4. junija 1850. (Idem, str. 358, šte. 408). — Prekoristno, meni zelo prijetno delo bi izvršil, kdor bi v vedni spomin na našo grozno krvavo dobo spisal molitevno knjigo Presveta rešnja Kri, kakršne še pač menda ni v naši škofiji. Sestavitelj bi se posluževal pričujočega pastirskega lista in v njem navedenih slovstvenih pripomočkov. V pomenljivo knjigo bi zbral, kakor navadno, najlepše zlasti z odpustki obdarovane molitve, premišljevanja, svete maše, litanije, pripravo

¹ Idem, str. 164, šte. 15. — ² Idem, str. 166 in 167 se nahaja pod šte. 20. besedilo teh presunljivih molitev. — ³ Idem, str. 232, šte. 145.

Ljubi moji! Iz bogatih milosti in blagodarov Cerkve za pobožnost k dragoceni krvi Kristusovi izprevidimo netežko, kako zelo želi naša skrbna mati Cerkev, da bi naj bili mi vsi prav goreči častilci kupne cene svojega večnega odrešenja. Pred vsem moramo mi duhovniki po sijajnem vzgledu sv. Frančiška Regis, vzveličanega del Buffalo, očeta Merlini, častitljivega Frančiška Albertini in drugih pobožnih duhovnikov častiti, ljubiti in moliti presveto rešnjo Kri. Imenovana Bogu tako prijetna pobožnost je primerna zlasti za nas, ki vsak dan pijemo predragoceno Kri in ki spoznavamo skrb za njeno rodovitnost v neumrljivih dušah za poklic svojega življenja. O, da bi nikdar ne imeli na vesti prelitja krvi, kakor ga je imel Judež, ki je potem obupen klical: Izdal sem nedolžno kri, ali Pilat, ki se je sam slepil, rekoč: Jaz sem nedolžen na krvi tega pravičnega, ali kakor so vpili zaslepljeni judje: Njegova kri pridi nad nas in nad naše otroke! Krščanski sobratje, izkazujmo prav sedaj v tej najkryavejši vojski vseh vojsk izredno ljubezen in češčenje dragoceni krvi večnega Kneza miru! Morebiti bi nekateri Lavantinski duhovniki v živi spomin na grozno prelivanje krvi v dolgoletni svetovni vojski pristopili k bratovščini dragocene Krvi, ki terja tako malo od svojih udov, pa jih osrečuje s tolikimi odpuški!¹

Enako se naj vsi drugi škofljani v teh strašnih vojnih časih, ko ljudstva nekako gazijo po rdečem ker krvavem morju, radi spominjajo tolažbe polne resnice, da je kri Kristusova naša sprava in rešitev, naše življenje in naš mir. Neprecenljivega zaklada se

za sveto izpoved in obhajilo, pesmi, pred vsem takšne, ki se morebiti tupatam pojejo v čast dragoceni Krvi. Vse delo bi naj preveval duh globokega češčenja in goreče ljubezni do presvete rešnje Krvi.

¹ *Facultas aggregandi fideles Sodalitati pretiosi Sanguinis D. N. I. Chr. cum indulgentiarum summario, benedictionum, ordine etc. Romae, 1901. (Beringer, Ablässe. 13. izdava 1906, Str. 617—620, šte. 17).*

naj spominjajo pri vsakem kelihu, ki ga vidijo pri sveti maši, in pri povzdigovanju naj skesano kličejo: O sveta Kri, očisti nas! Na visoko kupno in rešilno ceno naših duš jih naj spominja sleherni križ, ki jih pozdravlja v hiši, ob cesti, ob potu, v gozdu, na polju, na trati. Močno pretresljivo vplivajo križi, na katerih teče iz svetih ran pribitega Odrešenika obilna kri, ki jo v zraku plavajoči angelji v zlate kelihe strežejo in zbirajo. Tu se lahko misli na božjega Vzveličarja besedo: To je kelih, nova zaveza v moji krvi, ki bo za vas prelita. (Luk. 22, 20). Neizbrisno se je vtisnila mojemu spominu podoba križa, ki sem jo srečal kot šestletni deček na potu med lepimi vinogradi, ko sem s svojim v Bogu rajnim očetom v križevem tednu šel k umetno v gotskem slogu na prijetnem griču zidani cerkvi sv. Barbare pri Konjicah. Iz široko odprte stranske rane Križanega je lil močen potok krvi, ki ga je prosto plavajoč angelj sprejemal v zlato skledico, v gral. To globoko pomenljivo sveto razpelo mi je prišlo in padlo na potih mojega življenja zmeraj zopet vzveličavno v spomin.

Častimo, pradrugi, najviševredno Kri s tem, da vsak četrtek pobožno molimo molitev v spomin na bolečin polni krvavi pot Gospodov na oljiskem vrtu in da prosimo v najglobokejši ponižnosti: O presveta Kri, bodi nam milostljiva! Enako molimo pri zvonjenju ob petkih s skesanim srcem k božjemu s krvjo oblitemu, na križu umirajočemu Vzveličarju! Da in Amen, častimo zvesto v sedanjih strašnih časih drago Kri, da nam bo ona tolažba in okrepčava, sreča in rešitev v življenju in v smrti! Kri Jezusova je vselej pomoč v dnevih težkih izkušenj in strašnih božjih obiskovanj, kakršna so zdajle prišla nad nas, ko se zemlja kadi človeške krvi, in ko se dozdeva, da se izpolnjuje napoved v svetem Pismu: „Solnce se bo izpreobrnilo v temo in luna v kri. In tretji del morja se bo izpremenil v kri.“ (Dej. apost. 2, 20; Skr. razod. 8, 8). Darujmo to najdražjo Kri kot spravno,

zahvalno in prosivno daritev na altarju troedinemu Bogu! Da bi nam kupila mir in veselje, zato je bila prelita. Ona naj pripusti in stori, da si bomo po njej izprosili goreče zaželjeni mir med ljudstvi!

Spominjajmo se v tej posvečeni Krvi bolnih in ranjenih vojščakov, ki so s svojo krvjo in s svojim življenjem branili našo domovino in so občutili grozote vojske na svojem telesu! Molimo k božji Krvi, da bi jimodelila potrpežljivost v trpljenju, vdanost v božjo voljo in mir srca! Naj jim služijo rane v vzveličanje njihovih duš! In kadar jim stopa smrtna rosa na čelo, tedaj jih naj krepča krvavi pot Jezusa Kristusa! — Molimo za ujetnike, ki živijo daleč od svojih ljubih v tujih deželah! Tolaži naj jih vseusmiljeni Vzveličar, ki je sam okusil vse bolečine in stiske ujetništva in ki je v tabernakelju hotel postati za vse ujetnik svoje ljubezni! — Spominjajmo se junaški padlih vojščakov in prosimo predragoceno Kri, da naj rosi in kaplja dol na uboge v vicah morebiti še trpeče duše, da jih poživlja in rešuje!

Preljubi! Vi poznate Gospodovo zapoved: Dajte cesarju, kar je cesarjevega! Po tej zapovedi moramo plačevati davek. Naš Gospod sam ga je plačeval. Najhujši davek, ki ga smejo terjati vladarji ob časih velike sile, je krvni davek. Ne smemo se pritoževati in ne obupovati, ako nas kliče deželni gospodar in ako se kdo izmed naših dragih ne vrne več iz vojske. Po zapovedi Kristusovi: Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega: hočemo vdani v voljo božjo plačevati krvni davek. Saj dene miroljubnemu vladarju pač tudi zelo težko. Miroželjni cesar so pričeli vojsko s težkim srcem, in ako bi jo bili mogli prihraniti svojim narodom, bi bili nedvomno to tudi storili. In Gospod vojnih čet bo dal padlim junakom večni mir in jim bo pustil svetiti večno luč. In zatorej

Vse za vero, dom, cesarja!
Za cesarja blago, kri!

Na pasijonsko ali tiho nedeljo dne 9. aprila tretjega vojnega leta 1916 pa se hočemo vsi Lavantinci posvetiti presveti rešnji Krvi z naslednjo molitvijo, za katero podelim s tem svojim preljubim škofljanom, kolikorkrat jo bodo opravili, odpustek 50 dni.

Posvetivna molitev v čast dragoceni Krvi.

Pri tvojih nogah ležeči, o križani Jezus, spoznavamo mi, tvoji nevredni služabniki in tvoje nevredne služabnice, svoj lastni nič. Zahvaljujemo se ti za neštevilne milosti in dobrote, katere nam je v obilnosti delilo tvoje usmiljenje, zlasti za to, da si nas s svojo dragoceno Krvjo oprostil in odrešil iz večno pogubljive sužnosti satanove.

Svojemu nebeškemu Očetu darujemo po rokah tvoje ljubljene matere Marije vpričo svojih svetih angeljev varihov, svojih svetih priprošnjikov in vseh nebeščanov tvojo najsvetejšo in najdražjo Kri v zadoščenje za grehe celega sveta, v zabranjenje smrtnih grehov, za Cerkve in za našega svetega očeta papeža Benedikta XV., za škofijo in našega nadpastirja, za našega cesarja Franca Jožefa I. in našo domovino, za naše hrabre vojščake, za vse padle junake, za vse umrle kristjane in za vse, kar nam je potrebno za časnost in za večnost.

S tvojo vsemogočno milostjo hočemo dragoceno Kri našega odrešenja bolj in bolj spoznavati, častiti in poveličevati, da bomo nekoliko zopet popravili krivice, katere smo tebi, o najslajši Jezus, storili s svojimi grehi in katere se ti godijo tudi od drugih s skrutitvami tvoje presvete Krvi, zlasti s sramotanjem, z grdim govorjenjem in s preklinjanjem. — Izkaži nam milost, o preljubeznivi Vzveličar, in sprejmi nas v tem slovesnem trenutku v počestčenje svoje božje Krvi kot živo žgavno daritev! Mi željno hrepenimo biti služabniki in služabnice tvoje neskončno dragocene Krvi. Stoj nam, o presveto obličje, polno krvi in ran, ob strani in pomagaj nam, da bomo ostali v tem dobrem sklepu stanoviti in da bomo mogli

nekdanj vekomaj z vsemi izvoljenimi peti: Čast in hvala bodi krvi Jezusovi! Amen.

K sklepu svojega podučnega lista zakličem z besedami ambrozijanske hvalne in zahvalne pesmi: Te ergo quaesumus, Domine, tebe torej prosimo, o Gospod, pridi svojim služabnikom na pomoč, ki si jih odrešil s svojo dragoceno Krvjo! Ko s tem priporočim duhovnike in druge vernike ljubezni in usmiljenju presvete rešnje krvi Kristusove, o da bi ne bila na nobenem izmed nas izgub-

ljena in o da bi bil jaz čist krvi vseh, končam z blago željo Pavlovo: Bog miru pa, ki je izpeljal od mrtvih velikega pastirja ovc v krvi večne zaveze, Gospoda našega Jezusa Kristusa, vas stori pripravne k vsemu dobremu, da bote izpolnjevali njegovo voljo; in naj stori v vas, kar je dopadljivo pred njim po Jezusu Kristusu, kate-remu bodi častna vekov veke! Amen. (Hebr. 13, 20. 21),

V Mariboru, na praznik prikazni brezmadežno spočete matere Marije, dne 11. februarja v letu potrpljenja in vzveličanja 1916.

† **Mihael,**

knezoškof.

Opomba. Predstoječi pastirski list naj dušni pastirji preberejo vernikom s pridiznice v nedeljo kvinkvagezimo ali petdesetnico ter prvo in drugo nedeljo v postu.

24.

Diözesan - Nachrichten.

Investiert wurden: Herr Josef Ozmec, Pfarrer zu St. Lorenzen am Draufelde, auf die Pfarre St. Johannes Bapt. in Luttenberg und Herr Bartholomäus Vurkele, Pfarrer zur Hl. Maria in Dobje, auf die Pfarre St. Veit bei Montpreis.

Bestellt wurden: Herr Alois Sagaj, Kaplan zu St. Lorenzen am Draufelde, als Provisor daselbst und Herr Johann Zagar, Kaplan zu St. Johannes Bapt. in Cadram, als Provisor zur Hl. Maria in Dobje.

Wiederangestellt wurden: Herr Andreas Lovrec, Provisor zu St. Johannes Bapt. in Luttenberg, als I. Kaplan daselbst und Herr

Franz Stermsek, Provisor zu St. Veit bei Montpreis, als Kaplan daselbst.

Überseht wurden die Herren Kapläne: Johann Razbornik von Saring nach Cadram und Andreas Klobasa von Kerschbach nach Saring.

Gestorben ist Herr Johann Munda, penj. Pfarrer von St. Judof am Rozjak, in Dobrna am 22. Februar 1916 im 52. Lebensjahre.

Unbesetzt sind geblieben die Kaplansposten zu St. Lorenzen am Draufelde und zu St. Michael in Kerschbach.

F. B. Lavanter Ordinariat zu Marburg,

am 1. März 1916.

† **Michael,**

Fürstbischof.